

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci žalobce: **J. Š.**, bytem A., proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí** se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, v řízení o žalobě ze dne 22.8.2011 proti rozhodnutí **Krajského úřadu Karlovarského kraje**, se sídlem 360 21 Karlovy Vary, Závodní 353/88, ze dne 3.8.2011 č.j.: X o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje

t a k t o :

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Soud upozorňuje, že zákonem č. 366/2011 Sb. došlo i ke změně zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, takže s účinností od 1.1.2012 je žalovaným **Ministerstvo práce a sociálních věcí** se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, na něhož přešla působnost krajských úřadů, a nikoli Krajský úřad Karlovarského kraje (dále jen **KÚ**), který byl odvolacím orgánem do 31.12.2011 (§ 77 odst. 1), jehož rozhodnutí ze dne 3.8.2011 bylo žalobou napadeno.

Včasnou žalobou ze dne 22.8.2011 doručenou zdejšímu soudu 23.8.2011 se žalobce domáhá přezkoumání napadeného rozhodnutí žalovaného KÚ ze dne 3.8.2011 č.j. X, jímž bylo jeho odvolání zamítnuto a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Aš, odboru sociálních věcí a zdravotnictví (dále jen **MěÚ**), č.j. X ze dne 14.6.2011, kterým nebyla žalobci v souladu s § 2 odst. 5 písm. a) a § 66 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen **zákon**), přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi mimořádná okamžitá pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje upravená v uvedeném zákoně, když dne 16.5.2011 podal

žádost o uvedenou dávku na úhradu nocležného ve výši 3.800,-Kč, protože žalobci vedenému od 7.3.2011 jako uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce bez nároku na podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, je vyplácen příspěvek na živobytí od 8.3.2011 ve výši 2.020,-Kč, ale jmenovaný opakovaně při podávání žádostí uvedl, že nebude prokazovat osobní snahu při hledání zaměstnání, dále mu byla přiznána od července 2010 dávka státní sociální podpory příspěvek na bydlení, který v květnu 2011 byl vyplacen ve výši 2.863,-Kč, protože je posuzován jako nájemce bytu, přičemž k zabezpečení odůvodněných nákladů na bydlení a služeb bezprostředně s bydlením spojených je určena dávka pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení nikoli žalobcem požadovaná dávka mimořádná okamžitá pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje. Rozhodnutí MěÚ ze dne 14.6.2011 vypravené téhož dne napadl žalobce včasným odvoláním ze dne 16.6.2011, protože dle něho je rozhodnutí matoucí a nezákonné, když MěÚ stačilo pouze vysvětlení, že na toto je určena dávka v hmotné nouzi doplatek na bydlení, o kterou také žádal, ale nebyla mu přiznána, nikoli požadovaná dávka mimořádná okamžitá pomoc, o níž po nepřiznání doplatku na bydlení žádal.

V odůvodnění napadeného *rozhodnutí ze dne 3.8.2011 KÚ* popsal průběh řízení a mimo jiné uvedl, že v rámci přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení předcházejícího vydání rozhodnutí nezjistil pochybení MěÚ, protože dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje není určena jako finanční kompenzace v situacích, kdy není přiznána dávka doplatek na bydlení pro nesplnění zákonem stanovených podmínek pro přiznání této dávky. Dále bylo zdůrazněno, že oznámení a rozhodnutí MěÚ jsou vydávána v zákonem stanovených lhůtách, takže ze strany správního orgánu nedochází ke zdržování a klamání, také KÚ jako odvolací správní orgán rozhoduje v zákonem stanovených lhůtách.

Žalobce ve své *žalobě ze dne 22.8.2011* mimo jiné rozporoval závěr žalovaného, že nepřiznání doplatku na bydlení k pokrytí požadovaného výdaje nebrání tomu, aby bylo negativně rozhodnuto i o mimořádné okamžité pomoci, neboť žalovaný neuvedl zákonné ustanovení, ze kterého by tak vyplývalo, přičemž správní uvážení žalovaného ve vztahu k § 2 odst. 5 písm. a) zákona se neopírá o zákonná ustanovení a logičnost věci, jde o zneužití úřední moci žalovaným a současně zpochybnil i lhůty k vydání rozhodnutí. Závěrem navrhl vydání rozsudku, jímž bude rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém *písemném vyjádření ze dne 7.11.2011* mimo jiné odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, ve kterém se vypořádal se všemi odvolacími námitkami žalobce, zdůvodnil nepřiznání předmětné dávky a dále zdůraznil, že žalobcem požadovaná dávka mimořádné okamžité pomoci je dávkou jednorázovou pro osoby, které se ocitají v takové mimořádné situaci, která vyžaduje okamžitou pomoc, ať už peněžitou či věcnou, přičemž se jedná o fakultativní dávku, nikoli dávku nárokovou s výjimkou případu osoby, jíž hrozí vážná újma na zdraví, což není případ žalobce; záleží tedy na správní úvaze orgánu pomoci v hmotné nouzi, zda a v jaké výši tuto dávku poskytne. Na úhradu nákladů s bydlením je po splnění všech zákonných podmínek uvedených v zákonu o pomoci v hmotné nouzi, určena dávka doplatek na bydlení, která saturuje tuto základní potřebu, což je žalobci velmi dobře známo. Závěrem žalovaný souhlasil s rozhodnutím o věci samé bez jednání, podjatost soudce nenamítl; dále uvedl, že nebude uplatňovat právo na náhradu nákladů řízení a navrhl zamítnutí žaloby.

Ze zasláního *správního spisu* soud zjistil, že je v něm mimo jiné založena **žádost žalobce ze dne 16.5.2011 o mimořádnou okamžitou pomoc na úhradu nezbytného jednorázového výdaje** a jako důvod jednorázového výdaje je uvedeno zdržování a klamání ve správním řízení, kdy jsou žádosti o doplatek na bydlení od ledna 2011 nevyřešeny a dokonce od května 2011 je řízení o tento doplatek zastaveno, proto jednorázový výdaj bude použit na doplacení nájmu (3.800,-Kč); založena je kopie **dokladu o zaplacení nájemného** žalobcem dne 30.5.2011 za květen 2011 ve výši 3.800,-Kč (*firma Z. L., K. L., A.*) a také kopie **nájemní smlouvy** ze dne 11.2.2011 uzavřená mezi žalobcem a uvedenou firmou na dobu určitou od 26.2.2011 do 25.2.2012, když dohodnutá úhrada za nájem činí 3.800,-Kč měsíčně a má být hrazena do 3. dne každého měsíce.

Po doručení vyjádření žalovaného *žalobce dne 2.12.2011* písemně sdělil, že nesouhlasí s rozhodnutím o věci bez nařízení jednání, když setrval na obsahu podané žaloby. Dále uvedl znění zákonem daného pravidla při výkladu dávky doplatek na bydlení, kdy výše doplatku je určena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení zůstala osobě částka živobytí. Rovněž vyjádřil názor, že kvůli nesrovnalostem v datech soud napomáhá žalované straně.

Na to reagoval *zdejší soud dne 9.12.2011* sdělením žalobci s ohledem na obsah jeho podání ze dne 2.12.2011 v této věci, že díky písařské chybě bylo na výzvě, která mu byla doručena dne 1.12.2011, nesprávně uvedeno 5.11.2011, ačkoliv správně mělo být uvedeno 25.11.2011, což byl pátek, tudíž kancelář zdejšího soudu věc vypravila nejbližší následující pracovní den, tj. v pondělí 28.11.2011, vzhledem k tomu, že na úseku správního soudnictví se projednávají desítky žalob různých žalobců a nikoli pouze J. Š. Už i z toho, že bylo žalobci zasláno vyjádření žalovaného ze dne 7.11.2011 (doručeno soudu dne 10.11.2011), bylo nepochybné, že datum na výzvě žalobci bylo uvedeno nesprávně na rozdíl od pokynu vyřizující soudkyně. Rovněž vyřizující samosoudkyně projednává desítky žalob různých žalobců, tudíž nelze ani předpokládat, že vždy je možno doručené žaloby, podání či vyjádření ostatním účastníkům řízení doručovat obratem. Zasílání písemností všem účastníkům a procesní postup před vydáním rozhodnutí upravuje v této oblasti zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen *s.ř.s.*).

Žalovaný podáním ze dne 14.12.2011 setrval na svém vyjádření ze dne 7.11.2011.

Soud se zabýval vysvětlením systému pomoci v hmotné nouzi, který upravuje zákon č. 111/2006 Sb. Dávkami, kterými se řeší pomoc v hmotné nouzi, jsou: *příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc*. V hmotné nouzi je člověk, který má problém se zajištěním základní obživy, s bydlením nebo když ho postihne vážná mimořádná událost, například živelní pohroma. Příslušná dávka pomáhá jednotlivci nebo společně posuzovaným osobám, přičemž pro všechny osoby platí stejné podmínky a rovněž se na ně vztahují stejná pravidla pro přiznávání, odebírání či snižování těchto dávek hmotné nouze.

V projednávané věci se jedná o dávku upravenou v **§ 36 zákona** (podmínky nároku na mimořádnou okamžitou pomoc)

(1) Nárok na mimořádnou okamžitou pomoc má

- a) osoba uvedená v § 2 odst. 3,
- b) osoba uvedená v § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi,
- c) osoba uvedená v § 2 odst. 6, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.

(2) Pro účely poskytování mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v § 2 odst. 3, odst. 5 písm. a) a odst. 6 se tato osoba posuzuje bez společně posuzovaných osob. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout pouze jedné z osob společně posuzovaných, jde-li o stav hmotné nouze podle § 2 odst. 4 a § 37

a § 37 zákona (výše mimořádné okamžité pomoci)

Výše mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené

- a) v § 2 odst. 3 se stanoví k doplnění příjmu do výše existenčního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem, a u nezaopatřeného dítěte do výše jeho životního minima,
- b) v § 2 odst. 4 se stanoví s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby až do patnáctinásobku částky životního minima jednotlivce,
- c) v § 2 odst. 5 písm. a) se stanoví až do výše jednorázového výdaje,
- d) v § 2 odst. 5 písm. b) se stanoví až do výše nákladů uvedených v § 2 odst. 5 písm. b), s tím, že součet dávek poskytnutých podle tohoto ustanovení nesmí v rámci kalendářního roku překročit desetnásobek životního minima jednotlivce,
- e) v § 2 odst. 6 se stanoví jednorázově až do výše 1 000 Kč s ohledem na okamžité nezbytné potřeby; celková výše mimořádné okamžité pomoci se stanoví s přihlédnutím k úložnému a k prostředkům, které obdrží osoba při propuštění ze školského zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Součet dávek poskytnutých podle tohoto ustanovení nesmí v rámci jednoho kalendářního roku překročit čtyřnásobek životního minima jednotlivce.

Soud považuje za vhodné připomenout, že obsah zákona o hmotné nouzi není naprosto jednoznačný a srozumitelný, tedy ani pro občany, kteří s ním přicházejí do kontaktu pouze jako žadatelé o dávku, přičemž MPSV nedostatky zákona napravuje vydáváním četných metodických pokynů, které však nejsou závaznou právní normou a umožňují i několikery výklad. V této oblasti již rozhodoval i NSS, který v rozsudku č.j. 3 Ads 113/2011-46 ze dne 23.11.2011 vyjádřil, že ***mimořádná okamžitá pomoc***, jak plyne ze samotného jazykového výkladu tohoto pojmu, ***je dávkou jednorázovou pro osoby ocitající se v takové mimořádné situaci, která vyžaduje okamžitou pomoc, ať už peněžitou či věcnou***. Prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci tak může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy žadatel není osoba v hmotné nouzi, ale je mu vhodné bezprostředně poskytnout pomoc, což však nevylučuje, aby tato pomoc byla poskytnuta též osobě pobírající příspěvek na živobytí a v hmotné nouzi se již nacházející. Mimořádná okamžitá pomoc může být jak fakultativní dávkou, tak i dávkou nárokovou (jako je tomu právě v případě osoby, jíž hrozí vážná újma na zdraví), u které není stanovena pevná hranice příjmu; záleží tedy na správní úvaze orgánu pomoci v hmotné nouzi, zda a v jaké výši tuto dávku poskytne, přičemž tento postup může správní soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení (§ 78 odst. 1 s. ř. s.), resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. Zdejší soud dále podotýká, že s ohledem na skutečnost, že jde o dávku poskytovanou podle zákona č. 111/2006 Sb., musí jít o osobu, která nemá dostatečné finanční prostředky ani takový majetek, aby mohla nepříznivou situaci řešit vlastními silami.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 111/2006 Sb. k dávce mimořádné okamžité pomoci a podmínkám jejího poskytování uvádí, že „[u] dávky mimořádná okamžitá pomoc se osoba posuzuje individuálně, dávka se poskytuje pouze jí, platí jen podmínka, že v případě dávky poskytované při živelné či jiné pohromě se tato dávka poskytne pouze jedné ze společně posuzovaných osob. Mimořádná okamžitá pomoc je dávkou, **u které není stanovena pevná hranice příjmu; přesto s ohledem na skutečnost, že jde o dávku poskytovanou podle zákona o pomoci v hmotné nouzi, musí jít o osobu, která nemá dostatečné finanční prostředky ani majetek takový, aby mohla nepříznivou situaci řešit vlastními silami.** [...] Osobám, které nesplňují podmínky pro uznání situace hmotné nouze, ale protože nemají dostatek finančních prostředků, hrozí jim vážná újma na zdraví lze poskytnout mimořádnou okamžitou pomoc do výše existenčního minima osoby, která není nezaopatřeným dítětem, resp. do výše životního minima v případě nezaopatřeného dítěte.“

Jak vyplývá z jazykového, logického a systematického výkladu citovaných ustanovení zákona č. 111/2006 Sb., v případě hrozící vážné újmy na zdraví orgán pomoci v hmotné nouzi neposuzuje, zda je osoba žádající o dávku v hmotné nouzi osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 téhož zákona, neboť tuto podmínku osoba pro získání mimořádné okamžité pomoci z tohoto důvodu splňovat nemusí. Na druhé straně ovšem i zde zákon uvádí, že to, zda osobě hrozí vážná újma na zdraví, je zapotřebí posuzovat „s přihlédnutím k jejím příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům“. Pojem „příjem“ je pro účely rozhodování o nároku na mimořádnou okamžitou pomoc, stejně jako na ostatní dávky, třeba posuzovat na základě vymezení tohoto pojmu v § 9 odst. 1 písm. c) zákona č. 111/2006 Sb. ve smyslu definice obsažené v § 6 až § 8 zákona č. 110/2006 Sb., a to včetně tzv. fikce příjmu osob samostatně výdělečně činných, které sice nemají příjem ze samostatné výdělečné činnosti, ale nepřerušily výkon této činnosti ani jim tato činnost nebyla pozastavena (§ 8 odst. 3 zákona č. 110/2006 Sb.).

Soud podotýká, že sice ve správním spisu nebyl založen žádný doklad prokazující, že žalobce byl dnem 7.3.2011 znovu zaevidován jako uchazeč o zaměstnání u úřadu práce, ani žádný úřední záznam obsahující skutečnosti známé úřední osobě z úřední činnosti, ale toto nebyla spornou skutečností v tomto řízení. Je však nezbytné, aby si všechny rozhodující správní orgány uvědomily, že je důležité, aby všechny rozhodné skutečnosti byly obsaženy ve správním spisu, protože na jejich základě je rozhodováno o žádostech občanů, tj. žadatelů, a tyto podklady jsou základním stavebním materiálem pro samotné rozhodnutí. Bez řádných podkladů je totiž každé takové rozhodnutí nepřezkoumatelné.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen „správní orgán“). Podle § 31 odst. 2, 3 s.ř.s. ve věcech pomoci v hmotné nouzi rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu. Pro soud je rozhodující skutkový a právní stav v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.), tedy v této věci stav k datu 3.8.2011.

Soud se zabýval předmětnou žalobou v rámci vymezeném obsahem napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 3.8.2011 na základě žalobních bodů uvedených v žalobě, kdy

ani žalobce nezpochybil, že v předmětné době sice byl v evidenci úřadu práce, ale ani tak nesplňoval podmínku stanovenou v § 2 odst. 5 písm. a) zákona ohledně osoby v hmotné nouzi a možnosti vyhovění žádosti. Dle názoru soudu je však ohledně předmětné dávky potřeba nejprve vyhodnotit, zda žadatelem uvedený důvod jednorázového výdaje odpovídá charakteru dávky a teprve poté posoudit, zda se jedná i o osobu v hmotné nouzi, což se jeví efektivnějším než postup opačný.

Ústního jednání dne 29.2.2012 se žalobce nezúčastnil a zástupce žalovaného závěrem navrhl zamítnutí žaloby, protože žalobní návrh je zřejmě nedůvodný.

Soud neshledal v této věci ze strany správních orgánů taková pochybení, která by odůvodňovala zrušení napadeného rozhodnutí. Rozhodnutí MěÚ i KÚ jsou přezkoumatelná, dostatečným způsobem se ve svém rozhodnutí KÚ vypořádal s odvolacími námitkami žalobce uplatněnými v odvolání ze dne 16.6.2011, i když žalobce o tom přesvědčen není. Žalobní body uplatněné v žalobě soud neshledal důvodnými, ačkoliv se nespíše žalobce domnívá, že nepřiznání doplatku na bydlení by mělo být důvodem k přiznání mimořádné okamžité pomoci. V případě žalobce se nejednalo v žádném případě o úhradu nocležného, tedy skutečně úhrady za nocleh (přespání), ale v této věci se jedná o úhradu nájemného, tudíž diametrálně odlišnou platbu. Po provedeném řízení proto soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem soud žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s.ř.s., ve kterém je uvedeno, že soud zamítne žalobu, není-li důvodná (*výrok I. rozsudku*).

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 s.ř.s. tak, jak je ve *výroku II. rozsudku* uvedeno. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží a žalovaný nemá na náhradu nákladů řízení právo.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost *ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení* ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. *Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.*

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

JUDr. Alena Hocká, v.r.
samosoudkyně

*Za správnost vyhotovení:
Martina Kerberová*

NSS: Ej 520/2011 /rozsudek NSS č.j. 3 Ads 113/2011-46 z 23.11.2011)